

Van: Mr. N. S. BLOM

datum: 26 november 1962

Aan: Mr. O.W.S. Josephus Jitta

Onderwerp: Stand van zaken m.b.t. herstel van
diplomatieke betrekkingen met Indonesië

ZEER GEHEIM

t. b. v. alg. Pol. Advies. v. h. 72

Tijdens de onderhandelingen over het Bunker-plan bleek, dat Indonesië van den beginne af bezwaar had gemaakt tegen het daarin voorziene herstel van de diplomatieke betrekkingen terstond bij het ondertekenen van de overeenkomst.

Ter gelegenheid van de ondertekening van de Nederlands-Indonesische overeenkomst op 15 augustus jl. vond een uitwisseling van brieven plaats tussen de beide delegaties waarin wederzijds werd bevestigd "the understanding that after the signing of the agreement the exchange of diplomatic missions will take place between the Republic of Indonesia and the Kingdom of The Netherlands".

Op 16 augustus werden tot alle leden van de Nederlandse delegatie te New York uitnodigingen gericht voor de receptie ter gelegenheid van de Indonesische nationale dag op 17 augustus. Op dezelfde dag werden alle Nederlandse posten in het buitenland geïnstrueerd Indonesische invitaties te aanvaarden. Elders dan te New York en Washington zijn voor zover bekend echter geen invitaties gedaan.

Na bovenvermelde briefwisseling zijn van Indonesische zijde publieke uitlatingen gevolgd, waarin herstel van betrekkingen in uitzicht werd gesteld, doch dit tevens naar een niet nader bepaald toekomstig tijdstip werd verschoven.

Op 3 oktober volgde een officiële Indonesische démarche, overgebracht door Generaal Rikhye, waarin werd voorgesteld dat diplomatieke missies op de voet van ambassades zouden worden uitgewisseld, voorlopig te bezetten door Tijdelijk Zaakgelastigden. De datum van 15 oktober werd daarbij genoemd. Met Generaal Rikhye werd overeengekomen dat de volgende procedure zou worden gevolgd. Nederland zou aan de wvd. Secretaris-Generaal der V.N., zodra de Regering in principe accoord zou zijn gegaan met hervatting der betrekkingen, daarvan mededeling doen. Nadat door tussenkomst van de Secretaris-Generaal opgave zou zijn ontvangen van de naam van de te 's-Gravenhage te benoemen Indonesische Tijdelijk Zaakgelastigde, zou Nederland de naam opgeven

MEMORANDUM

Van: Mr. N. S. BLOM

datum:

Aan:

-2-

Onderwerp:

van de als Tijdelijk Zaakgelastigde te Djakarta te benoemen diplomaat. Hierna zou in gelijkkluidende Nederlandse en Indonesische verklaringen de hervatting worden aangekondigd.

Ongeveer gelijktijdig ontving de Minister van Buitenlandse Zaken een brief van de wnd. Secretaris-Generaal der V.N., waarin werd aangedrongen op het treffen van de nodige maatregelen om tot herstel van betrekkingen te geraken. Daar deze brief het door tussenkomst van Generaal Rikhye overgebrachte Indonesische initiatief doorkruiste, werd deze met wederzijds goedvinden onbeantwoord gelaten.

Op 17 oktober werd aan het Secretariaat-Generaal der V.N. mededeling gedaan, dat de Nederlandse Regering met de door Generaal Rikhye overgebrachte voorstellen accoord was gegaan en dat derhalve de gelijkkluidende verklaringen konden worden uitgegeven zodra de Indonesiërs opgave zouden hebben gedaan van hun Tijdelijk Zaakgelastigde, waarop wij dan de Nederlandse naam zouden noemen. Door het Secretariaat werd toegezegd, dat nog dezelfde avond door Oe Thant een telegram aan de Indonesische Regering zou worden gezonden om aan te dringen op mededeling van de naam van de Indonesische Tijdelijk Zaakgelastigde. De vaste Kamercommissies zijn terzake vertrouwelijk ingelicht.

Op 31 oktober werd van het Secretariaat vernomen, dat de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken had medegedeeld, dat de Indonesische Regering in verband met de vrees die in de Indonesische publieke opinie leefde, dat na het vertrek der Nederlandse ambtenaren uit West Nieuw Guinea zich nog incidenten zouden kunnen voordoen, meende nog enige tijd nodig te hebben om de publieke opinie voor te bereiden. Ook hiervan is aan de vaste Kamercommissies mededeling~~g~~ gedaan.

MEMORANDUM

Van: Mr. N. S. BLOM

- 3 -
datum:

Aan:

Onderwerp:

Bij een gesprek op 3 november met de heer Schürmann noemde de nieuwe Indonesische Permanent Vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties, Palar, overeenkomstige motieven voor uitstel.

Tijdens het bezoek van de wnd. UNTEA administrator, Rolz Bennett, aan Djakarta werd hem - zoals Dr. Abdoh op 19 november aan de Nederlandse Liaison Officer te Hollandia mededeelde - door Indonesische regeringspersonen gezegd, dat het plan bestond nog voor het einde van de maand de betrekkingen met Nederland te herstellen. Hieraan zou geen conditie zijn verbonden.

Eerdere in het openbaar gedane Indonesische uitlatingen hadden in een andere richting gewezen. Zo verklaarde op 9 november Minister van Voorlichting, Ruslan Abdulgani, naar aanleiding van de besprekingen over de overdracht van de Kroonduif, dat "it was premature at the moment to conjure any picture of the Indonesian-Dutch relations being as normal as in the past". Op 14 november gaf

Dr. Djuanda - bij afwezigheid van President Sukarno wnd. President - een persverklaring af, inhoudende dat het probleem van normalisering van betrekkingen tussen Indonesië en Nederland zou worden vergemakkelijkt indien Nederland zou instemmen met vervroegde overdracht van West Nieuw-Guinea. Na herstel van betrekkingen zou Indonesië ook geen reden meer hebben om tegen de KLM te discrimineren. Dit was voor het eerst, dat de mogelijkheid van een hervatting van KLM-diensten in verband werd gebracht met herstel van formele betrekkingen en deze laatste implicite afhankelijk werden gesteld van vervroegde overdracht van West Nieuw-Guinea.

In Een op 23 dezer te New York uitgegeven pressrelease van het V.N.-secretariaat behelst een persinterview van de UNTEA administrator, Abdoh, waarin deze verklaart "zeer optimistisch" te zijn over de hervatting van diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en Indonesië. Hij voegde daaraan toe, dat hij niet verbaasd zou zijn indien deze voor het einde van de maand zouden zijn hersteld.

Het is niet bekend op welke gegevens deze verklaringen zijn gebaseerd. Mogelijk gaan zij terug op de bovenvermelde van Indonesische zijde aan Rolz Bennett gedane mededelingen.

MEMORANDUM

Van: Mr. N. S. BLOM

datum:

Aan:

-4-

Onderwerp:

Van de zijde van de Nederlandse Regering zijn over het mogelijke herstel van betrekkingen de volgende verklaringen afgelegd.

In de Troonrede werd een passage opgenomen luidende: "Voor wat betreft de verhouding met Indonesië staat Zij geheel open voor een verbetering". Bij de Algemene Politieke Beschouwingen in de Tweede Kamer op 3 oktober herhaalde de Minister-President deze woorden en verklaarde Z.E. voorts, dat het ook vanzelf spreekt, dat daarbij onder de huidige omstandigheden zekere voorzichtigheid moet worden betracht. Bij de duplieken werd daaraan toegevoegd: "Er zijn tot dusver echter geen positieve aanwijzingen dat dit herstel op korte termijn wordt nagestreefd en onder de gegeven omstandigheden zou door voorbarigheid van Nederlandse zijde alleen maar kwaad kunnen worden aangericht".

Naar aanleiding van vragen van de Nederlandse pers over herstel van betrekkingen, waaruit bleek dat het met Generaal Rikhye besprokene ten dele in de openbaarheid was gekomen, beantwoordde de woordvoerder van Buitenlandse Zaken op 8 november, dat sinds de briefwisseling bij de ondertekening van het accoord van New York inzake de overdracht van Westelijk Nieuw Guinea, waarbij beide partijen zich bereid verklaarden tot herstel van de diplomatieke betrekkingen over te gaan, van Nederlandse zijde tegenover Indonesië deze bereidheid nogmaals bevestigd is in overeenstemming met verklaringen in het openbaar, zowel ten tijde van het parlementaire debat over de overeenkomst als in de Troonrede. Van voorwaarden voor het herstel van deze betrekkingen is in geen enkel stadium, noch van Nederlandse noch van Indonesische zijde sprake geweest, aldus de woordvoerder.